

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Laudacja na cześć Susanne Stanisiere - laureatki nagrody Sapere Aude

Author: Elżbieta Górnikowska-Zwolak

Citation style: Górnikowska-Zwolak Elżbieta. (2012). Laudacja na cześć Susanne Stanisiere - laureatki nagrody Sapere Aude. "Nauczyciel i Szkoła" (2012, nr 2, s. 245-249).

Uznanie autorstwa - Bez utworów zależnych Polska - Ta licencja zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu zarówno w celach komercyjnych i niekomercyjnych, pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Elżbieta GÓRNIKOWSKA-ZWOLAK

Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kardynała Augusta Hłonda
w Mysłowicach

Laudacja na cześć Susanne Stanisière Laureatki nagrody *Sapere Aude* 2012¹

Magnificencjo, Panie Konsulu, Panie Prezydencie Mysłowic, Panie i Panowie przedstawiciele samorządu terytorialnego, Panie i Panowie Dziekani, Panie i Panowie Profesorowie, Studentki i Studenci – wszyscy Państwo, którzy swoją obecnością uświetniacie dzisiejszą uroczystość, przede wszystkim zaś dostojny nasz Gościu, Szanowna Pani Suzanne Stanisière.

Spotkaliśmy się tutaj, aby uhonorować nagrodą *Sapere aude* znakomitą uczoną – pedagoga i psychologa w jednej osobie, pasjonatkę działań edukacyjnych i pomocowych, a nade wszystko kreatorkę międzynarodowego dialogu w obszarze pomocy społecznej, od wielu lat obecną wśród nas jako duch twórczy i ożywczy naszej współpracy ze środowiskiem uczonych i praktyków we Francji, w Strasburgu.

Wskazanie poety rzymskiego Quintusa Horatiusa Flaccusa: *Sapere aude, incipe* (Miej odwagę być mądrym, zacznij, uczyn pierwszy krok), które dzięki Immanuelowi Kantowi stało się dewizą epoki oświecenia przyświecało Pani Suzanne Stanisière w całym Jej życiu, w czasach, w których przypadło Jej żyć.

Dzięki podejmowanym działaniom realizowała praktycznie, i czyni to nadal, europejską ideę integracji międzynarodowej. Ideę, której początki sięgają starożytności i która w XVIII wieku, po zjednoczeniu się Stanów Ameryki, miała zwolenników w osobach kilku wybitnych Europejczyków, zwłaszcza La Fayette'a i Tadeusza Kościuszki (wspomniany już Kant w 1795 r. wniósł propozycję kongresu dla wiecznego pokoju). Lecz to odległa historia, wróćmy do naszej laureatki.

Suzanne Stanisière, z domu Santucci, przyszła na świat w Toulon, mieście portowym na południu Francji. Był lipiec 1941 roku, w Europie i poza nią toczyła się wojna. Świat był podzielony i pełen agresji.

Gdy dorastała na kontynencie europejskim zachodziły epokowe zmiany. Wraz z zakończeniem wojny pojawiło się silne dążenie do utworzenia wspólnoty, która pozwoliłaby odbudować Europę po katastrofalnych wydarzeniach i zapobiec wojnie w przyszłości. Ludzie potrzebowali nadziei, toteż idea jedności europejskiej miała większe niż kiedykolwiek szanse poparcia.

¹ Tekst w oryginalne wystąpienia.

W 1948 r. doszło do Kongresu Europejskiego w Hadze (8-10 maja), ziarno idei integracji Europy tam zasiane zaowocowało już wkrótce, w latach 50. i później, kolejnymi formami i etapami integracji międzynarodowej w Europie. W 1949 roku utworzono Radę Europy, a jej inauguracyjne posiedzenie miało miejsce w Strasburgu (8 sierpnia 1949). Polska była daleko od tych wydarzeń. A nasza bohaterka, wówczas ośmioletnia dziewczynka nie wiedziała, że w dorosłym życiu będzie realizować ideę jednoczenia ludzi i narodów Europy, wykazując odwagę kształtowania siebie i tworzenia świata, który ją otacza światą, odwagę stawiania pierwszych kroków.

Jej pedagogiczna kariera rozpoczęła się w 1959 roku, gdy w wieku 18 lat wstąpiła w mury Szkoły Pedagogiki Specjalnej w Marsylii, po ukończeniu której uzyskała dyplom państwowy pedagoga specjalnego. Bardzo szybko, już w pierwszych latach pracy zawodowej, zrodziło się w niej przekonanie, że praktykę należy wiązać z teorią i odwrotnie. Wzbogacona o doświadczenia praktyczne, pedagogiczne, po kilku latach pracy w środowisku otwartym, rozpoczęła pracę wykładowcy (w 1969 r.) w Wyższej Szkole Pracy Edukacyjnej i Społecznej w Strasburgu, zajmując się kształceniem służb społecznych (do 2002 r.) W wieku 35 lat zdecydowała się podjąć studia z zakresu psychologii na Uniwersytecie Strasburskim. Po ich ukończeniu, odbyła jeszcze studia podyplomowe, III stopnia, uzyskując w roku 1981 tytuł: Master of Advanced Studies w zakresie psychologii stosowanej i nauk edukacyjnych.

Umocniła się w swym przekonaniu o konieczności łączenia teorii z praktyką, ale i działalności dydaktycznej z działalnością praktyka – psychologa, psychoanalityka. To był jej świadomy wybór.

Aby prowadzić pracę psychoterapeutyczną poddała się 5-letniemu szkoleniu w zakresie psychoanalizy (przeszła własną psychoanalizę), które odbyła w Paryżu. Superwizorem jej pracy terapeutycznej (indywidualnej i grupowej) była wybitna specjalistka – Françoise Dolto, dr medycyny i psychoanalitik, jedna z nielicznych zajmujących się obszarem pedagogiki i psychoanalizy w edukacji.

W obszarze zainteresowań badawczych (badania stosowane) Suzanne Stanisière znajdują się takie zagadnienia, jak:

- śmierć dziecka, martwe dziecko;
- psychoanaliza w placówce edukacyjnej oraz społecznej;
- pedagogika, relacje międzyludzkie oraz język;
- role rodziców, ich funkcje i zadania;
- rola i zadania pedagoga-wychowawcy, współpraca z rodzicami;
- pedagog jako twórca funkcji symbolicznych;
- pomoc pomagającym.

Zadziwiająca jest konsekwencja, z jaką Pani Stanisière łączyła oba obszary swych zainteresowań: pedagogikę i psychologię, a także oba rodzaje działalności: dydaktyczną i praktykę psychologiczną. Przez 15 lat (1997-1992) wykładała psychologię na Uniwersytecie Ludwika Pasteura w Strasburgu (obecnie: Uniwersytet Strasburski) na Wydziale Nauk o Zachowaniu i Środowisku, a także w szkole przygotowującej kadre pielęgniarstwa dla Hospicjum Cywilnego (publicznego) miasta Strasbourg (1974-1985).

Ponad 30 lat przepracowała w charakterze psychoterapeuty w placówkach edukacyjnych i społecznych, prowadząc superwizje zespołów, w sektorach: dzieci, osób niepełnosprawnych, kobiet-ofiar przemocy, osób starszych. Odbdywała konsultacje w Centrum Medyczno-Psycho-Pedagogicznym.

Pani Stanisière to osobowość niezwykła, a jej biografia i dorobek nie dają się sprowadzić wyłącznie do jednego wymiaru. Jest człowiekiem odważnym, stale poszukującym nowych doświadczeń i nowych pól działania. Zapewne to pragnienie pchnęło Ją do uczestnictwa w misjach zamorskich i zagranicznych: w Ameryce Środkowej, w Gwadelupie kształciła kadre szpitalną w Uniwersyteckim Centrum Szpitalnym w Point è Pitre), w Afryce, w Zairze (obecnie Demokratyczna Republika Konga) kształciła kadry dla Ministerstwa Dróg i Mostów w Kinszasie, pomagała w utworzeniu systemu edukacyjnego dla osób kształcących.

To co nas interesuje dzisiaj najbardziej to działalność Pani Stanisière o charakterze więziotwórczym, zawiązywania i organizowania współpracy między narodami i społecznościami, a jednocześnie rozwijania wyobraźni i ukazywania nowych możliwości działania. Jej zasługi na polu krzewienia idei pomocy i przygotowania pomagających do skutecznego działania, organizowania kształcenia, sprawiają, że możemy porównać ją do Heleny Radlińskiej, wybitnej polskiej pedagoga społecznej.

Rozwój wymiany międzynarodowej to działanie, którego Suzanne Stanisière podjęła się, gdy pracowała w Wyższej Szkole Pracy Edukacyjnej i Społecznej. Przez 10 lat (1989-1998) koordynowała projekty realizowane w ramach programów europejskich: ERASMUS, TEM-PUS i LEONARDO da VINCI. Na początku lat 90. była koordynatorką pedagogiczną kształcenia dyrektorów, starających się o dyplom CAFDES (Certyfikat Zdolności do Pełnienia Funkcji Dyrektora Placówki Pomocy Społecznej), przez 8 lat koordynowała staże i wizyty studyjne za granicą (1994-2002), jak również pracę Europejskiego Stowarzyszenia na rzecz Kształcenia i Badań w dziedzinie Pracy Edukacyjnej (pedagogicznej) i Społecznej w Strasburgu (1994-2003).

Pani Stanisière doprowadziła do utworzenia i rozwoju systemu kształcenia dyrektorów i kadry zarządzającej placówek pomocy społecznej na Węgrzech, przyczyniła się do transferu i adaptacji studiów podyplomowych CAFDES dla Uniwersytetu ELTE (Eötvös Loránd University) w Budapeszcie

(1994-1997). Jej staraniem dokonano transferu i adaptacji studiów podyplomowych CAFDES do Polski, dla Uniwersytetu Warszawskiego i Nauczycielskiego Kolegium w Białymstoku Rewalidacji, Resocjalizacji i Wychowania Fizycznego (1997-1998), a także do Rumunii dla Uniwersytetu Babes-Bolyai w Kluż-Napoca. W 2008 beneficjentem działań Stanisière zostały Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. kard. A. Hłonda w Mysłowicach i Kolegium Pracowników Służb Społecznych w Chorzowie. Zatem i na Śląsku można kształcić się na studiach podyplomowych, uzyskując dyplom uprawniający do pełnienia funkcji dyrektora placówki pomocy społecznej. Kolejnym efektem działań naszej bohaterki jest akredytacja wyżej wymienionych dyplomów przez stowarzyszenie EURODIR. Najmłodszym „dzieckiem”, czyli owocem działań organizacyjnych Pani Stanisière jest przyczynienie się do transferu i adaptacji Uniwersyteckiego Dyplomu Gerontologii Ogólnej Uniwersytetu Strasburskiego na Węgry (1997) i do Polski, dla Górnośląskiej WSP (w 2011 r.).

Nie mogę nie wspomnieć o działalności naszej laureatki w stowarzyszeniach. Jest współzałożycielką stowarzyszenia „Pomoc społeczna bez granic”, w którym przez 13 lat (1998-2011) pełniła funkcję wiceprezesa, od 2011 roku jest prezesem honorowym. Koordynowała projekty europejskie, prowadzone przez stowarzyszenie, takie, jak: transfer modułów kształcenia, wspieranie formowania się stowarzyszeń zawodowych, organizacja konferencji, wizyt studyjnych, wymiana dobrych praktyk. Jednym z ciekawszych przedsięwzięć zainicjowanych przez Panią Stanisière jest wystawa dzieł artystycznych, stworzonych przez beneficjentów pomocy społecznej.

Jest animatorką europejskiej sieci kadr pomocy społecznej, składającej się z dyrektorów placówek pomocy społecznej, nauczycieli (wykładowców), osób odpowiedzialnych za działania w wyżej wymienionym obszarze w takich krajach europejskich, jak: Niemcy, Polska, Rumunia, Węgry, Wielka Brytania, Włochy, Francja.

Koordynuje działania realizowane we współpracy z instytucjami francuskimi: placówkami edukacyjnymi (Wyższą Szkołą Pracy Edukacyjnej i Społecznej w Strasburgu, Uniwersytetem Strasburskim), placówkami pomocy społecznej i socjalno-medycznymi Dolnego Renu. Współpracę z partnerami ze Śląska rozwija od sześciu lat (2006-2012), poza naszą uczelnią Górnośląską WSP w Mysłowicach. Jest to Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach.

Wymienione przeze mnie działania, a nie są to wszystkie, dowodzą niebywałych talentów Pani Suzanne Stanisière. Ma zdolność rozbudzania sił, rozwijania wyobraźni i zapału, bez których nic by się nie zdarzyło. Ma niewątpliwą zdolność jednoczenia ludzi, tworzenia sieci, także zrzeszania ludzi wokół projektu. Umiejętnie, sprawnie kieruje projektami. Dzięki nieprawdopodobnej cierpliwości i wytrzymałości psychicznej oraz fizycznej (czego byłam świadkiem w Dabo) jest w stanie prowadzić wielogodzinne uzgodnienia,

szanując przy tym różnice między partnerami. Jest znakomitą dyplomatką, w czym zapewne pomaga jej poczucie humoru. Jest osobą ciepłą, życzliwą, troszczącą się o innych w stopniu daleko wyższym, aniżeli wynikałoby to z pełnionych obowiązków. I jest wreszcie osobą gościnną. Lista osób, które korzystały z gościnności, także w jej domu, jest długa.

W tym miejscu należy wspomnieć o mężu Pani Stanisière – Gui Stanisière, który zawsze wspierał ją i był u jej boku, gdy przyjmowali goście. Wraz z mężem wychowała dwóch synów: Phillippe’a i Vincenta. Od dwóch lat Pani Stanisière jest wdową.

Jej dokonania na polu pracy nad zbliżeniem polsko-francuskim, także francusko-węgierskim, francusko-rumuńskim i polsko-węgiersko-rumuńskim to fragment rozległego spektrum działań, które podejmuje od wielu lat, budując własną filozofię dialogu międzykulturowego, a zarazem wcielając ją w życie. Jej mrówcza, codzienna praca, prowadzona przez lata zmienia świat i pojedynczych ludzi, zbliża do siebie narody. Jest także dostrzegana i doceniana.

Pani Stanisière otrzymała wyrazy uznania (w postaci dyplomu) od Ministerstwa Dobrostanu na Węgrzech (w listopadzie 2001 r.) oraz Uniwersytetu ELTE w Budapeszcie (w lipcu 2011 r.)

Mój podziw dla Suzanne Stanisière jest podziwem dla Jej wiedzy, inteligencji, wyobraźni, odwagi brania na swoje barki ciężaru coraz to nowych zadań, ciężaru odpowiedzialności za pomyślnie zakończenie rozpoczętych projektów. Zgodnie z maksymą: *sapere aude*, *incipere*, nieprzymuszana wciąż wykonuje kolejny pierwszy krok, w kolejnym przedsięwzięciu.

Nie byłoby Unii Europejskiej, wspólnoty do której przynależność Polska ceni sobie tak bardzo, bez polityków-wizjonerów (że wymienię czterech spośród nich, w porządku alfabetycznym): Konrada Adenauera, Winstona Churchilla, Jeanna Monneta, Roberta Schumana. I nie byłoby tej wspólnoty, gdyby nie działania tysięcy ludzi zaangażowanych w realizację idei, mających odwagę wykorzystywania swojego intelektu dla realizacji śmiałych i pożytecznych projektów, bez takich ludzi jak Suzanne Stanisière.

Madam Stanisière, zechciej pamiętać, że masz tu na Śląsku, w Mysłowicach ludzi Tobie życzliwych i przyjaznych, którzy doceniają Twoje dzieło budowania mostów między narażenymi i społecznościami, którzy wdzięczni Ci są za podjęty trud.

Susanne Stanisière – Laureatka nagrody *Sapere Aude* 2012